

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-09-92-I
Datum: 27. maj 2011.
Original: engleski

PRED SUDIJOM OVOG MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Alphons Orie

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 27. maja 2011.

TUŽILAC

protiv

RATKA MLADIĆA

JAVNO

ODLUKA U VEZI S IZMJENOM OPTUŽNICE

Tužilaštvo

g. Serge Brammertz

Optuženi

Ratko Mladić

I. Proceduralni kontekst

1. Tužilaštvo je 24. jula 1995. podnijelo optužnicu protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića, koju je istog dana potvrdio sudija Jorda.¹ Tužilaštvo je 15. novembra 1995. podnijelo drugu optužnicu protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića koju je 16. novembra 1995. potvrdio sudija Riad.² Pretresno vijeće I Međunarodnog suda je 16. jula 1996. spojilo predmete IT-95-5 i IT-95-18.³ Dana 11. oktobra 2002. tužilaštvo je podnijelo izmijenjenu optužnicu protiv Ratka Mladića (dalje u tekstu: optuženi).⁴ Istog dana, predsjednik Suda imenovao je mene kao sudiju koji će potvrditi izmijenjenu optužnicu protiv optuženih.⁵ Ja sam potvrdio izmijenjenu optužnicu 11. novembra 2002. (dalje u tekstu: Važeća optužnica).⁶ Pretresno vijeće III Međunarodnog suda je 15. oktobra 2009. odvojilo predmet protiv optuženog Ratka Mladića od predmeta IT-95-5/18.⁷
2. Tužilaštvo je 10. maja 2010. zatražilo odobrenje da izmijeni Važeću optužnicu i da se izdaju nalozi na osnovu pravila 53(A), 55 i 59bis(A) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik, odnosno Zahtjev).⁸
3. Sekretarijat je dostavio obavještenje da je optuženi uhapšen i da će biti prebačen u sjedište Međunarodnog suda u skladu s pravilom 62 Pravilnika.

II. Argumenti tužilaštva

4. Tužilaštvo tvrdi da je svrha predložene druge izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Predložena optužnica) da pruži dodatno razjašnjenje i konkretizaciju navoda protiv optuženog i da ažurira pravne i činjenične tvrdnje sadržane u važećoj optužnici.⁹ Tužilaštvo navodi da Predložena optužnica sadrži četiri glavne izmjene, koje su navedene dalje u tekstu.¹⁰

¹ *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5-I, Optužnica, 24. juli 1995.; *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-I, Pregled optužnice, 24. juli 1995.

² *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5-18-I, Optužnica, 15. novembar 1995.; *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5-18-I, Pregled optužnice, 16. novembar 1995.

³ *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5-R61 & IT-95-18-R61, Pregled optužnice u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazima, 16. juli 1996.

⁴ *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5/18-I, Izmijenjena optužnica, 11. oktobar 2002.

⁵ *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5/18-I, Nalog predsjednika o imenovanju sudije koji potvrđuje optužnicu, 11. oktobar 2002.

⁶ *Tužilac protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića*, predmet br. IT-95-5-I, Nalog kojim se odobrava podnošenje izmijenjene optužnice i potvrđuje izmijenjena optužnica, 11. novembar 2002. (dalje u tekstu: Nalog od 11. novembra 2002.).

⁷ *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Nalog kojim se odvaja predmet protiv Ratka Mladića, 15. oktobar 2009.

⁸ Zahtjev za izmjenu izmijenjene optužnice i za izdavanje naloga na osnovu pravila 53(A), 55 i 59bis(A), 10. maj 2010.

⁹ Zahtjev, par. 1.

¹⁰ Zahtjev, par. 2.

5. Prvo, tužilaštvo želi da ažurira, razjasni i dalje konkretizuje svoje navode u vezi s individualnom odgovornošću optuženog.¹¹ U tom pogledu, tužilaštvo predlaže nekoliko izmjena vezanih za jedinstveni udruženi zločinački poduhvat (dalje u tekstu: UZP) za koji se optuženi tereti u Važećoj optužnici.¹² Predložena optužnica razlikuje četiri odvojena UZP-a koji se podudaraju sa četiri "baze zločina" u Važećoj optužnici.¹³ Tužilaštvo tvrdi da je optuženi djelovao u dogovoru s raznim ljudima u različito vrijeme, u nastojanju da postigne četiri odvojena, ali međusobno povezana, zločinačka cilja.¹⁴ Tužilaštvo dalje navodi odvojene grupe učesnika za svaki od četiri UZP-a.¹⁵ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da se u Predloženoj optužnici konkretnije navode djela i propusti optuženog koji čine osnovu planiranja, podsticanja, naređivanja i pomaganja i podržavanja krivičnih djela na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut).¹⁶ U vezi sa članom 7(3) Statuta, tužilaštvo tvrdi da Predložena optužnica preciznije opisuje način na koji je optuženi znao ili je bilo razloga da zna za umiješanost svojih potčinjenih u izvršenje krivičnih djela i način na koji je on propustio da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi zločine ili da kazni počinioce.¹⁷

6. Drugo, tužilaštvo predlaže "manje izmjene" u vezi s kažnjivim ponašanjem koje je u osnovi optužbi u Važećoj optužnici.¹⁸ Ove izmjene uglavnom se odnose na doseg baze zločina kada je riječ o grupi opština koje se nalaze na teritoriji na koju su pretendovali bosanski Srbi (dalje u tekstu: Opštine), doseg odgovornosti optuženog za bazu zločina Sarajevo i vremenski okvir u kom su ti zločini prema navodima počinjeni.¹⁹ Konkretno, tužilaštvo predlaže da ukloni šest opština iz baze zločina Opštine i da ih zamijeni sa šest drugih opština.²⁰ U slučajevima u kojima baza zločina Opštine u Važećoj optužnici uključuje događaje u Srebrenici, Predložena optužnica navodi te događaje kao odvojenu bazu zločina.²¹ U vezi s bazom zločina Sarajevo, tužilaštvo predlaže da izbacii tačke koje se odnose na

¹¹ Zahtjev, par. 2, 5-8.

¹² Zahtjev, par. 6-7.

¹³ *Ibid.* Tri glavne baze zločina su (1) grupa opština koje se nalaze na teritoriji na koju su pretendovali bosanski Srbi, (2) područje Sarajeva i (3) područje Srebrenice. Četvrta baza zločina odnosi se na navode o uzimanju za taoce pripadnika UN-a, za koje se navodi da su bili zatočeni na raznim lokacijama uključujući Pale, Sarajevo, Banju Luku i Goražde i držani na raznim lokacijama u Republici Srpskoj kako bi se, između ostalog, te lokacije zaštitile od vazdušnih napada NATO-a (Zahtjev, par. 10 i par. 82-86 Predložene optužnice).

¹⁴ Zahtjev, par. 7.

¹⁵ Zahtjev, par. 7 i fusnota 2.

¹⁶ Zahtjev, par. 8.

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ Zahtjev, par. 2.

¹⁹ Zahtjev, par. 11-12, 14.

²⁰ Zahtjev, par. 11.

²¹ Zahtjev, fusnota 3.

okrutno postupanje i nehumana djela.²² Najzad, dok se vremenski okvir zločina za koje tereti Važeća optužnica proteže i na 1996. godinu, optužbe u Predloženoj optužnici odnose se na kažnjivo ponašanje koje se navodi za period od 12. maja 1992. i kraja 1995. godine.²³

7. Treće, tužilaštvo predlaže da restrukturira i reducira broj tačaka i navede novu pravnu kvalifikaciju jednog dijela kažnjivog ponašanja u osnovi, koje se navodi u Važećoj optužnici.²⁴ Konkretno, broj tačaka smanjen je sa 15 tačaka u Važećoj optužnici na 11 tačaka u Predloženoj optužnici.²⁵ Tačke koje trebaju biti izbačene odnose se na bazu zločina Sarajevo.²⁶ Tužilaštvo dalje predlaže da konkretizuje krivično djelo genocida, za koje u Važećoj optužnici tereti po jednoj tački.²⁷ Tužilaštvo predlaže da podijeli ovo krivično djelo u dvije odvojene tačke, od kojih se svaka odnosi na zaseban vremenski period i mjesta na kojima je prema navodima počinjen genocid, te da time takođe ukloni optužbu za saučesništvo u genocidu.²⁸

8. Najzad, tužilaštvo želi pružiti preciznije obavještenje o kažnjivom ponašanju u osnovi koje navodi, kako u činjeničnim navodima u glavnom tekstu Predložene optužnice tako i u njenim priložima.²⁹ Dok Važeća optužnica ima dva priloga u kojima se navode detalji u vezi sa djelima u osnovi - ubistva (prilozi A i B) - Predložena optužnica ima pet priloga u kojima se navode takve pojedinosti (prilozi A, B, E, F i G). U priložima E, F i G Predložene optužnice tužilaštvo iznosi širu listu lokacija incidenata za baze zločina Sarajevo i Srebrenica.³⁰ U Prilogu C Predloženoj optužnici se odvojeno i opširnije³¹ navode mjesta zatočenja koja su ranije bila navedena u Prilogu C Važeće optužnice i konkretno se navodi kada su ti objekti funkcionisali.³² Tužilaštvo dalje predlaže da doda Prilog D kako bi se tačnije naveli kulturni spomenici i sakralni objekti u opštinama u kojima su, prema navodima, uništeni.³³

²² Zahtjev, par. 12.

²³ Zahtjev, par. 14.

²⁴ Zahtjev, par. 2.

²⁵ Zahtjev, par. 15.

²⁶ Zahtjev, par. 17.

²⁷ Zahtjev, par. 16.

²⁸ *Ibid.*

²⁹ Zahtjev, par. 2.

³⁰ *Ibid.*

³¹ Dok se u Prilogu C Važeće optužnice navodi 49 zatočeničkih objekata, u Prilogu C Predložene optužnice navodi se 62 zatočenička objekta, v. Zahtjev, par. 18, fusnota 5.

³² Zahtjev, par. 18 i fusnota 5.

³³ Zahtjev, par. 18.

9. Tužilaštvo tvrdi da se predloženim izmjenama ne nanosi nepravilna šteta optuženom i poziva se na praksu Međunarodnog suda u tom pogledu.³⁴ Tužilaštvo tvrdi da će detaljniji i precizniji navodi pomoći optuženom da shvati tezu tužilaštva i pripremi efikasnu odbranu.³⁵ Tužilaštvo dalje tvrdi da predloženim izmjenama ne bi bilo prouzrokovano nikakvo kašnjenje u postupku nego, naprotiv, da bi se tim izmjenama povećala efikasnost postupka.³⁶ Na primjer, tužilaštvo predlaže da ukloni određene incidente sadržane u Važećoj optužnici na osnovu toga što Međunarodni sud o njima nije ranije presudio.³⁷ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da će detaljnije optužbe pomoći da se suđenje fokusira na stvarna sporna pitanja.³⁸

10. Tužilaštvo tvrdi da Predložena optužnica u velikoj mjeri odgovara doseg i strukturi optužnice u predmetu protiv optuženog Radovana Karadžića.³⁹ Tužilaštvo tvrdi da bi Predložena optužnica omogućila eventualno spajanje postupka protiv optuženog s postupkom protiv Radovana Karadžića,⁴⁰ čime bi se unaprijedila sveukupna efikasnost postupka pred Međunarodnim sudom.⁴¹

11. Najzad, tužilaštvo traži od mene da izdam nalog o zabrani javnog objelodanjivanja popratnog materijala, kao i nalog o izdavanju Naloga za hapšenje optuženog na osnovu pravila 53(A), 55 i 59bis(A) Pravilnika.⁴²

III. Mjerodavno pravo

12. Pravilo 50(A) Pravilnika predviđa, u relevantnom dijelu, sljedeće:

(i) Tužilac može izmijeniti optužnicu:

[...]

(b) između potvrde optužnice i dodjeljivanja predmeta pretresnom vijeću, uz odobrenje sudije koji je potvrdio optužnicu ili sudije kojeg odredi predsjednik; [...]

(ii) Nezavisno od bilo kakvih drugih faktora relevantnih za korištenje diskrecionih ovlaštenja, odobrenje da se izmijeni optužnica izdaje se samo onda kada se pretresno vijeće ili sudija uvjere da postoji dokazni materijal u prilog odobravanju predloženih izmjena koji zadovoljava kriterije iz člana 19, stav 1, Statuta.

³⁴ Zahtjev, par. 3, 20-21.

³⁵ Zahtjev, par. 3.

³⁶ Zahtjev, par. 3, 21.

³⁷ Zahtjev, par. 22.

³⁸ Zahtjev, par. 23.

³⁹ Zahtjev, par. 24.

⁴⁰ *Ibid.* U vrijeme podnošenja Zahtjeva (maj 2010.), tužilaštvo je navelo da bi spajanje postupaka bilo moguće pod uslovom da se optuženi uhapse "u razumnom roku".

⁴¹ Zahtjev, par. 24.

⁴² Zahtjev, par. 25-26.

(iii) Nakon što se izda odobrenje za mijenjanje optužnice, tako izmijenjenu optužnicu nije potrebno podnositi na potvrđivanje.

13. Shodno ovom pravilu, sudija ili pretresno vijeće ima široko diskreciono ovlaštenje da odobri izmjenu neke optužnice.⁴³ Naročito treba imati u vidu da "jasnija i konkretnija optužnica koristi optuženom [...] budući da optuženi može prilagoditi svoje pripreme optužnici koja tačnije odražava tezu protiv njega, što rezultira efikasnijom odbranom".⁴⁴ Iako će sudija ili pretresno vijeće u načelu dati odobrenje za izmjenu optužnice ukoliko se uvjeri "da se na suđenju presuđuje o pitanjima bitnim za predmet, takvo odobrenje neće biti dato ako izmjene ne ispunjavaju oba od sljedećih uslova: one ne smiju nanijeti nepravičnu štetu optuženom kada se sagledaju u svjetlu okolnosti u predmetu u cjelini i, ako su predložene izmjene suštinske, one moraju biti potkrijepljene dokumentacijom ili drugim materijalima koji *prima facie* ispunjavaju kriterijume navedene u članu 19 Statuta".⁴⁵ U vezi s uslovom da se izmjenom ne smije nanijeti nepravična šteta optuženom, dva faktora su od naročitog značaja: izmjenom se optuženom ne smije uskratiti adekvatna mogućnost da pripremi efikasnu odbranu i ta izmjena ne smije negativno uticati na pravo optuženog na osnovu člana 21 Statuta da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja.⁴⁶

14. Statut ne definiše koncept *prima facie* osnova.⁴⁷ U praksi Međunarodnog suda ne postoji prihvaćena i jednoobrazno primijenjivana definicija toga šta predstavlja *prima facie* osnov.⁴⁸ Koncept *prima facie* osnova može se tumačiti kao uslov da dokazi tužilaštva, ako budu prihvaćeni i ne budu opovrgnuti, u dovoljnoj mjeri potkrepljuju vjerovatnoću da će razuman presuditelj o činjenicama izreći optuženom osuđujuću presudu.⁴⁹

15. Na osnovu pravila 53(A) Pravidnika, u izuzetnim okolnostima, sudija može, u interesu pravde, naložiti da se javnosti do daljnjeg ne objelodanjuju nikakvi dokumenti ili informacije.

⁴³ *Tužilac protiv Milana Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po zahtevu optužbe kojim se traži dozvola za podnošenje ispravljene izmenjene optužnice, 13. decembar 2002., par. 21, gdje je konstatovano da "pravilo 50 [...] ne predviđa nikakve parametre u vezi s korišćenjem diskrecionog ovlašćenja nekog veća prilikom rešavanja po zahtevu da se dâ dozvola za izmenu optužnice niti sadrži bilo kakva eksplicitna ograničenja takvog diskrecionog ovlašćenja". V. takođe *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-PT & IT-05-88/1-PT, Odluka u vezi s daljnjim izmjenama i prigovorima na optužnicu, 13. juli 2006. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović*), par. 8.

⁴⁴ *Tužilac protiv Karemere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR73, Odluka po interlokutornoj žalbi tužioca na odluku Pretresnog vijeća III od 8. oktobra 2003. kojom se uskraćuje odobrenje za podizanje izmijenjene optužnice, 19. decembar 2003., par. 13.

⁴⁵ Odluka u predmetu *Popović* (fusnote izostavljene), s dodatnim referencama.

⁴⁶ Odluka u predmetu *Popović*, par. 9, s dodatnim referencama.

⁴⁷ V. Nalog od 11. novembra 2002., par. 12.

⁴⁸ V. Nalog od 11. novembra 202., par. 12-18.

⁴⁹ V. Nalog od 11. novembra 2002., par. 19-26.

IV. Diskusija

16. Prvo ću razmotriti da li bi se izmjenom Važeće optužnice nanijela nepravična šteta optuženom imajući u vidu okolnosti predmeta. U tom pogledu su od naročitog značaja dva faktora, da se optuženom ne smije uskratiti adekvatna mogućnost da pripremi efikasnu odbranu i da to ne smije negativno uticati na pravo optuženog da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja. Određenim brojem izmjena koje je predložilo tužilaštvo nastoje se razjasniti i dalje konkretizovati navodi tužilaštva. Te izmjene uključuju one koje se tiču odovornosti optuženog kao učesnika udruženom zločinačkom poduhvatu ili na osnovu člana 7(3) Statuta, kao i predložene priloge u kojima se navode pojedinosti o kažnjivom ponašanju za koje se tereti optuženi. Takve izmjene mogu dovesti do jasnije i konkretnije optužnice, omogućavajući optuženom da efikasnije priprema svoju odbranu. Dalje imam u vidu ranu fazu postupka u ovom predmetu. Optuženog su uhapsile vlasti Republike Srbije, koje će ga držati u pritvoru do njegovog dovođenja u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija u Haagu. Optuženi još nije prvi put stupio pred Pretresno vijeće radi izjašnjavanja o krivici po navodima optužnice niti mu je dodijeljen branilac pred Međunarodnim sudom. Uzimajući u obzir da se radi o ranoj fazi postupka, smatram da se izmjenom Važeće optužnice ne bi optuženom uskratila adekvatna mogućnost da pripremi efikasnu odbranu i da ona ne bi dovela do odgađanja suđenja.

17. Sada ću razmotriti da li je tužilaštvo pokazalo *prima facie* osnov kad je riječ o Predloženoj optužnici. Pažljivo sam razmotrio predložene suštinske izmjene Važeće optužnice i popratnih materijala koje je dostavilo tužilaštvo kako u vezi s UZP-ima tako i u vezi s bazama zločina.⁵⁰ Prije svega sam razmotrio šta je dodano optužbama u Važećoj optužnici, kao i njihovo restrukturiranje i nove pravne kvalifikacije. Predložene suštinske izmjene Važeće optužnice uključuju dodavanje navoda o kažnjivom ponašanju u šest novih opština, kao i novu pravnu kvalifikaciju određenog kažnjivog ponašanja. Prilikom ispitivanja Predložene optužnice uglavnom sam se usredsredio na to da li su izmjene dovoljno potkrijepljene dokaznim materijalom koji je ponudilo tužilaštvo. Pritom sam zanemarivao sve što je izgledalo kao neznatna nepodudarnost, na primjer kada je riječ o detaljima lokacija ili o tačnom broju žrtava, između popratnog materijala i navoda o incidentima za koje se tereti

⁵⁰ V. naslovi "UZP i popratni materijal" i "Prilozi A-G" u Zahtjevu, Dodatak C, dijelovi 1 i 2.

optuženi.⁵¹ U svjetlu popratnih materijala koje je dostavilo tužilaštvo, uvjeren sam da dokazi tužilaštva, ako budu prihvaćeni i ne budu opovrgnuti, u dovoljnoj mjeri potkrepljuju vjerovatnoću da će razuman presuditelj o činjenicama izreći optuženom osuđujuću presudu. Pravim jedan izuzetak kada je riječ o incidentu navedenom u Prilogu E pod rednim brojem 12.⁵² Predočeni materijal ne zadovoljava mjerodavne kriterijume. Imajući u vidu gorenavedene faktore, dajem odobrenje za izmjenu Važeće optužnice koju je predložilo tužilaštvo uz pomenuti izuzetak.

18. Iz razloga koje je navelo tužilaštvo smatram da je u interesu pravde da se naloži neobjelodanjivanje u javnosti popratnog materijala do daljnjeg.

19. Najzad, imajući u vidu da su vlasti Republike Srbije uhapsile optuženog na osnovu ranije izdatog naloga za hapšenje, koji ostaje na snazi, smatram bespredmetnim zahtjev tužilaštva za izdavanje naloga na osnovu pravila 55 i 59bis Pravidnika. Obaveze u vezi s dovođenjem optuženog poslije njegovog hapšenja, odnosno njegovo pritvaranje i organizovanje njegovog prebacivanja u sjedište Međunarodnog suda, ostaju nepromijenjene ovom odlukom.

V. Dispozitiv

20. Iz gorenavedenih razloga, na osnovu člana 19 Statuta i pravila 50(A) i 53(A) Pravidnika, ovim

Djelimično **ODOBRVAM** Zahtjev;

ODBIJAM Zahtjev u vezi s tačkom 12 u Prilogu E;

UPUĆUJEM tužilaštvo da dostavi Predloženu optužnicu, izuzimajući gorepomenuti incident, u roku od sedam dana od donošenja ove odluke;

NALAŽEM da se popratni materijali do daljnjeg ne objelodanjuju u javnosti; i

PROGLAŠAVAM Zahtjev bespredmetnim kada je riječ o zahtjevu tužilaštva za izdavanje naloga na osnovu pravila 55 i 59bis(A) Pravidnika.

⁵¹ Takvom neznatnom nepodudarnošću smatram i jedan slučaj u kom je tužilaštvo greškom zamijenilo popratne materijale, v. Prilog G, brojevi 11 i 12.

⁵² Navod o tom incidentu glasi: "Ubijanje više od trideset muškaraca, bosanskih Muslimana, od koji su neki ranije bili zatočeni u zatvoru Sušica, u Bišini, u opštini Šekovići".

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orié

Dana 27. maja 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]